

Opetus- ja kulttuuriministeriö

Nokia 10.8.2012

PL 29

00023 Valtioneuvosto

Viite: OKM038:00/2011

OKM lausuntopyyntö: Toiminnallista ruotsia -lähtökohtia ruotsin opetuksen kehittämiseksi toisena kotimaisena kielenä OKM/77/040/2011

Nokian kaupunki, kaupunginhallitus 24.5.2012 Diaarinumero KAN614/2012 4077

Lausunnon laati: Eija Paukkuri, kehittämisspäälikkö (Ruotsin kielen aineenopettaja, FM) p. 040 7799032

NOKIAN KAUPUNGIN KASVATUS- JA OPETUSKESKUKSEN LAUSUNTO TYÖRYHMÄN EHDOTUKSISTA RUOTSIN KIELEN OPISKELUN KEHITTÄMISEKSI

I KOMMENTIT JA TOIMENPIDE-EHDOTUKSET JATKUMON TURVAAMISEKSI

- B1-ruotsin oppimäärää laajemmat opinnot voitaisiin vahvistaa paikallisessa opetussuunnitelmassa (lisätunteja voisi tarjota esim. lukioon tai ammatillisiin opintoihin valmistavina kursseina perusopetuksen viimeisillä luokilla (kohta 1.)
- koska kunnat kamppailevat talousvaikeuksissa, painotettuun ruotsin kielen opetuksen aloittamiseen kannustaisi valtion lisämääräraha tai hankekohtainen erityisavustus (vrt. A-kielten Kielitivoli-hanke) (kohta 2.)
- B2-ruotsin opiskelun aientaminen perusopetuksessa on perusteltua (kohta 3.)
- ainejakoisuuden loiventaminen saa kannatusta, mutta ruotsin kielen ja kulttuurin integroiminen jää sillä tavoin huteraksi (kohta 4.)
- työssä oppimista käytetään varsin laajasti jo nyt ammatillisessa opetuksessa, mutta ruotsin kielen osalta toiminee parhaiten kaksikielisillä paikkakunnilla (kohta 5.)
- jatkumon turvaamiseksi myös ruotsin kielen aineenopettajille pitäisi tarjota täydennyskoulutusta nivelkohtien huomioimiseksi eri kouluasteiden välillä (esim. perusopetuksen, ammatillisen ja lukion ruotsin opettajien yhteisiä koulutuspäiviä, myös opettajien tutustumispäiviä eri oppilaitoksiin ja työelämään (kohdat 5., 6. ja 7.)

II KOMMENTIT JA TOIMENPIDE-EHDOTUKSET OPETUSSUUNNITELMAN JA MENETELMIEN KEHITTÄMISEKSI

- nykyinen formatiivinen opetussuunnitelma laajoine kuvauksineen rakenteista ja sisällöistä saa opettajat pitäytymään oppikirjakeskeisessä opetuksessa ja jättämään sivummalle toiminnalliset opetusmenetelmät (kohta 3.)
- kasvava opetusryhmien koko ja heterogeenisuus asettaa myös ruotsin opetukselle omat haasteensa, kielten opetuksessa käytettävästä ryhmäkoosta pitäisi säätää erikseen (kohdat 2.-3.)

- opetussuunnitelmaa pitäisi kehittää kaiken kaikkiaan perusopetuksessa oppimisen ja yksilöllisyyden suuntaan, oppilaan identiteetin rakentamisen välineenä, joten oppilaat mukaan kehittämään opetussuunnitelmaa ja opetusta yhdessä opettajien ja muiden asiantuntijoiden kanssa (kohta 9.)
- tarkkojen rakennekokeiden tilalle tarjottaisiin oppilaan omia portfoliotöitä ja tutkielmia (vrt. eurooppalainen kielisalkku) ja kommunikointiin monenlaisia sosiaalisten tilanteiden harjoitteita pienemmissä ryhmissä (kohta 9.)
- esimerkiksi tietoteknisten sovellusten ja ohjelmien käyttö on kielten opiskelun välineenä jäänyt oppikirjojen tarjoamien tehtävien varjoon, siksi myös ruotsin myös ruotsin kielen aineenopettajakoulutuksessa ja täydennyskoulutuksessa pitäisi kiinnittää erityistä huomioita opettajien tietotekniisiin valmiuksiin, joilla voisi olla merkitystä varsinkin poikien motivaation lisäämisessä ruotsin opiskelussa perusopetuksen yläluokilla (kohta 10.)
- ruotsin kielen ja muidenkin kielten opiskelussa toiminnallisten menetelmien käyttö riippuu myös opettajien asenteista ja koulutuksesta, joten aineenopettajien koulutukseen tulisi lisätä toiminnallisuutta ja mediaosaamista (kohta 15.)
- kielikylpyohjelmaan varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa tarvitaan valtion rahallista panosta (kohta 16.)
- oppilaiden kokemukset vaihto-ohjelmista kotimaassa (TOKI-projekti) ja oppilasvaihdot Suomen ja Ruotsin koulujen välillä (NordPlus-ohjelmat) ovat olleet erittäin positiivisia ja oppilaiden kertomukset motivaation paranemisesta kannustavat muitakin ruotsin opiskeluun, joten CIMOn ja muiden pohjoismaiden välisen yhteistyön lisääminen on kannatettavaa (kohta 17.)
- huomioitavaa lisäksi: rehtorien pohjoismaisen yhteistyön tukeminen erilaisin hankkein poikii koulujen yhteistyökuvioita, mikä osaltaan vahvistaa koulujen ruotsin kielen opiskelua ja lisää opettajien halukkuutta tehdä yhteistyötä (kohta 17.)

III TOIMENPIDE-EHDOTUKSET MAAHANMUUTTAJIEN RUOTSIN KIELEN OPPIMISEN KEHITTÄMISEKSI

- aloittavan B3- ruotsin opintokokonaisuuden tarjoaminen toisen asteen koulutuksessa edistäisi koulutuksellista tasa-arvoa ja vahvistaisi sekä ruotsin opiskelusta vapautettujen maahanmuuttajien että perusopetuksen viimeisillä luokilla ruotsin opiskelusta pudonneiden oppilaiden mahdollisuuksia aloittaa ruotsin opinnot (kohta 18.)
- kohdat 18–21 ovat loogista jatkumoa erityisesti kaksikielisillä paikkakunnilla, mutta lisäksi kaikkien korkeakoulujen pitäisi tarjota ruotsin kielen opiskelun aloittamismahdollisuuksia (7., 8. ja 20)
- tarkemmat ohjeet vapauttamisesta tarvitaan, mutta maahanmuuttajien yksilöllinen ruotsin opiskelusta vapauttaminen perusopetuksen aikana pitää olla mahdollista jatkossakin jos oppilaan S2- kielen opiskelu ja yleinen opinnoista selviäminen niin vaatii (kohta 21.)